קומט אלע **צום קאנצערט פון אידישער סטודענטן ליג פרייטאג יאנוואר 23טן** 8.30 א

THE ISRAELITE PRESS
The only Jewish Newspaper in Western Canada.
דאָס אידישע וואָרט
Office and Place of Business: New Israelite Press Bldg., 165 Selkirk Ave. East
Published daily except Saturday and Sunday
ENTERED AS SECOND-CLASS MAIL MATTER AT OTTAWA
Subscription: $6.00 per year
Established 1910 Phones: 55 409—52 213
Winnipeg — Manitoba

פון וואנען נעמען זיך די ארבעטסלאָזע?

באלד ווי פרעמיער בענעט האט איבערגענומען די מאכט אין סענא־טאר ראבערטסאן איז געווארן ארבעטס מיניסטער, האט דער לעצטער גע־נומען זיך ענערגיש פאר דער ארבעט פון איספארשן די ארבעטסלאזיקייט אין לאנד. נאך דער אויספארשונג איז ער געקומען צום באשלוס, אז דאן (אין אוונטומס, דאכט זיך), זיינען געווען אן ערך פון 150 טויזנט ארבעטסלאזע אין לאנד, די צאל פון וועלכע, לויט זיין השבון, האט אין משך פונ'ם ווינ־טער געדארפט אויסוואקסן ביז 200 טויזנט.

די אלע דעטאלן האט ער אויסגעארבעט ביז דער ספעציעלער סעסיע פונ'ם פארלאמענט. אנצייכענענדיק דערביי די פלענער פון דער רעגירונג צו באקעמפן די ארבעטסלאזיקייט.

פארן פארלאמענט איז דאן פארבליבן גוטצוהייסן די פלענער אין אסיגנירן די נויטיקע סומען, וואס די סעסיע האט ווירקלאך געטאן. די פלע־נער זיינען באשטאנען פון העכערן א צאל טאריפן, געבנדיק אומבאגרעניצטן שוץ צו געוויסע קאנאדער אינדוסטריעס. וואס האט, לויט דעם פרעמיערס פארזיכערונג, געדארפט שאפן נייע באשעפטיקונג פאר פינף־און־צוואנציק טויזנט ארבעטער אין משך פון צוויי חדשים צייט. דאן איז אסיגנירט גע־וואָרן די סומע פון צוואנציק מיליאָן דאָלאר ווי סובסידיעס פאר גע־זעלשאפט־לאכע ארבעטן איבער'ן גאנצן לאנד. אזוי ווי פאר יעדן דאָלאר בייגעטראָגן פון דער פעדעראלער רעגירונג האָבן די פּראָווינצן געדארפט בייטראָגן נאָך א דאָלאר און די מוניציפּאליטעטן א דאָלאר. האָט די אסיגנירונג פון די דאָ־זיקע צוואנציק מיליאָן דאָלאר געמיינט אן אויסגאבע פון אן ערך זעכציק מי־ליאָן דאָלאר פאר גע־זעלשאפטלאכע ארבעטן.

איצט זיינען שוין דורכגעגאנגען עטלאכע חדשים צייט זינט די רע־גירונג האָט אירע פלענער דורכגעפירט אין לעבן, און איצט קאָן מען שוין ריידן וועגן די רעזולטאטן פון דער ארבעט.

מיר האָבן ניט איצט דערווייל קיין סטאטיסטיק פון דער ארבעטס־לאָזיקייט אין לאנד. אָבער מיר ווייסן, אז סיי דער פרעמיער און סיי דער ארבעטס מיניסטער זיינען זייער ענטוזיאסטיש בנוגע די רעזולטאטן פון דער רעגירונגס סעסיקייט אויף דעם געביט.

אין זיין רעדע אין רעדזשיינע האָט פרעמיער בענעט, ניט אריינגייענ־דיק אין באזונדערע דעטאלן, דערקלערט, אז די נייע טאריפן האָבן באמת דערגרייכט זייער ציל. שאפנדיק ארבעט פאר א סך ארבעטער, און די סומע אסיגנירט פאר ארבעטסלאָזיקייט שטיצע האָט שוין געשאפן אזויפיל מיליאָנען ארבעטס שעהן. סענאטאר ראָבערטסאן, אין זייגער א רעדע אנזאָמלט, איז געווען ספּעציפישער: ער האָט דערקלערט, אז 165 טויזנט ארבעטסלאָזע האָבן געקראָגן באשעפטיקונג א דאנק די רעגירונגס חיקּ־פּלענער. בלויז אין זיבן פון די זיין קאנאדער פּראָווינצן, — פאר די איבעריקע צוויי פּראָווינצן זיינען נאָך קיין גענויע סטאטיסטיקס ניטא.

ווען מען גיט צו צום ליסט יענע צוויי פּראָווינצן, צוזאמען מיט די 25 טויזנט ארבעטער וואָס האָבן געדארפט קריגן נייע באשעפטיקונג אין די אינ־דוסטריעס וואָס ווערן באשיצט פון די נייע טאריפן, — קומט עס אויס, אז אלע 200 טויזנט וועלכע האָבן לויט סענאטאר ראָבערטסאָנס השבון איצט געדארפט זיין ארבעטסלאָז, וואָלטן געדארפט איצט זיין באשעפטיקט, און קיין ארבעטסלאָזיקייט האָט מער ניט געדארפט זיין אין לאנד.

נו, ווייסן מיר דאָך אָבער אלע, אז ליידער זיינען נאָך דאָ אין לאנד ארבעטסלאָזע אין די צענדליקער טויזנטער. און די פראגע איז: פון וואנען נעמען זיי זיך דאָס?

דאָס איז פאר אונז זייער וויכטיק צו וויסן, ווייל דאָס וועט אונז געבן א באגריף, אויב די רעגירונג האָט אָנגענומען די ריכטיקע מיטלען אין קאמף קעגן דער ארבעטסלאָזיקייט, אָדער זי האָט זיך אָפּגענאַרט אין השבון.

אזוי, למשל, איז די ליבעראלע פרעסע מיט דער מיינונג, אז דער רע־גירונגס נייע פּראָטעקציע טאריפן האָבן ניט פארקלענערט, נאָר אפשר נאָך פארגרעסערט די ארבעטסלאָזיקייט. אויב אייניקע אינדוסטריעס, באשיצט פון די נייע טאריפן, האָבן צייטווייליק פארגרעסערט זייער ארבעטס פע־סאָנאל, איז דאָס אָבער געטאָן געווארן אויפ'ן השבון פון אנדערע אינדוסטרי־עס און האנדל. וואָס האָבן געמוזט צוליב דעם שניירן זייערע פּרעסאָנאל.

אָדער האָט אפשר סענאטאר ראָבערטסאָן געמאכט א טעות אינ'ם השבון פון די ארבעטסלאָזע, און זייער צאָל איז בכלל פיל גרעסער ווי ער האָט אָפּגעשאצט?

דאָס אלץ וואָלט געדארפט גענוי אויסגעפארשט ווערן. די פראגע איז איצט ניט מער קיין טעארעטישע, נאָר זי האָט צו טאָן מיט'ן פּראקטישן עקאָנאָמישן לעבן פון לאנד. מען מוז וויסן פון וואנען שטאמען די נייע אר־בעטסלאָזע ארמייען, כדי מען זאָל מיט ניט־ריכטיקער פּאָליטיק זיי ווייטער ניט פארגרעסערן.

נאָך צען יאָר

פון י. גרינבוים

דער קרן היסוד האָט שוין הינטער זיך צען יאָר ארבעט. די ערשטע צען יאָר נאָך די גרויסע פּאָליטישע נצחונות אונזערע, נאָך דער באשטעטיקונג פונ'ם מאנדאט, וואָס פארפליכטעט די בריטישע אימפּע־ריע צו פארוויסערן דעם אויפבוי פון דער אידישער נאציאָנאלער היים אין ארץ־ישראל, אין די ערשטע צייטן פונ'ם אויפ־פלאקערנדיקן ענטוזיאזם, באלוישט פונ'ם נצחון, האָבן מיר געהאפט, האָבן מיר גע־גלויבט, אז די נויטיקע גראנדריזע מיטלען וועלן אונז צוגעטראָגן ווערן דורך דער אנ־טוזיאסטישער מאסע, וואָס האָט אזוי גע־יובל'ט צוליב די נצחונות פונ'ם ציוניזם. מיר האָבן פאנטאזירט, וועגן א חכנסה פון מיליאָנען פונטן יערלאָך, מיר האָבן גע־פּלאנט א קאָלאָניזאָטאָרישע ארבעט פון א גאר גרויסן פארנעם, פון א גוואלדיק שעלן טעמפּא.

אָבער חלומות זיינען איינס און די ווירקלאכקייט איז עפּעס אנדערש. נאָר עפּעס אנדערש! קיין נסים ונפלאות זיינען ניט געשעען. אלץ איז צוגענאנגען, ווי עס גייט צו געוויינלאך אויף אונזער גרוי־אמער וועלט, אין יסורים און אין הארטן קאמף האָבן מיר זיך נעטוזט דורכדרעכן א וועג צו די אידישע הערצער, צו די אי־רישע קעשענעס. מיט מי מאוועריגיש האָבן מיר באוויזן צו צוגעוויינען דעם ציוניזם און דעם סימפּאטיקער פונ'ם אויפבוי פון ארץ־ישראל צו באשטייערן זיך פרייוויליק יאָר־יערלאָך לטובת דער אויפריכטונג פון ארץ־ישראל פאר'ן אי־רישן פאָלק. עס איז אנטוויקלט געווארן אן אנגעשטרענגטע ארבעט אין דער דאָ־זיקער ריכטונג כמעט אין אלע אידישע ישובים פון דער וועלט. די דאזיקע אר־בעט איז געקרוינט געווארן מיט א פאר־העלטנסמעסיק גרויסן דערפאָלג! דער יעראָלאכער דורכשניט פון די חכנסות פון נע פון די ווירקזאמסטע, פון די דעצי־דירנדע.

מען האָט פון יאָרן שוין איינגעזעען די דאזיקע סתירה און מען האָט געזוכט מיט־לען, ווי אזוי זי צו באזייטיקן. מען האָט באמיט זיך צו צוציען בייטערע קריינ־זונדערס אין די רייכע לענדער, איבער־געבנדיק זיי א טייל פון דער מאכט און דעם פרומען, פון וועלכן מיר האָבן זיך דערשלאָגן. דער דאזיקער מיטל האָט דער־ווייל כמעט קיין רעזולטאטן ניט גע־בראכט. די אנשטריינגונגן אונזערע זיי־נען ניט לייכטער געווארן. די הכנסות זיינען ניט געוואקסן און די סכנה איז ניט באזייטיקט געווארן. אדרבא, זי איז גע־ווארן א דבר שבמציאות, א ממש.

דער קרן היסוד הויבט אָן דאָס צווייטע יאָרצענדליקע זיינס אין גאר שווערע צייט־טען. מיר געפינען זיך אין אָן אפענעם קריג מיט דער מאנדאטן־מאכט. וואָס פּראָוווס שוין זייט א יאָר צו באשריינקען אונזערע רעכט דורך נייע פירושים אויף די מאנדאט־פארשריפטן. צו באגרעניצן אונזערע ארבעטס מעגלאָכקייטן דורך פאר־אדרענונגען, וואָס שטיצן זיך אויף די נייע פירושים. אויפגנבליקלאך קומען פאר אונ־ז־ארגעזעטע ווערן, וועט מוזן איר טעמ־מיר מוזן גרייט זיין אויף ביידע פאלן, אי אויס'ן פאל פון דערפאָלג, אי אויס'ן פאל פון איבערריישן דאזיקע אונטער־האנדלונגען. וואָרנס אין ביידע פאלן וועט מוזן אונזער ארבעט פארשטארקט אוי־ן באַרגעזעטע ווערן, וועט מוזן איר טעמ־פּא אומגעוויינלאך פארשעגלערט ווערן. דערצו מוז דער יערלאָכער באלענדיקער פון אייננאמען פונ'ם קרן־היסוד ווערן פיל גרעסער ווי ער איז געווען. ער מוז ווייר־ניקסטנס, פארדאָפּלט ווערן. מיר פארמאָנ־איצט אין ארץ־ישראל א רעזערוו פון 120 טויזנט דונאם. וואָרשיינלאך וועט דער דאזיקער רעזערוו נאָך וואקסן א דאנק דער טעטייקייט פונ'ם קרן־קימת. קיין שום זאך שטערט אונז ניט צו קאָלאָניזירן דעם רא־זיקן באדן, וואָס נעמינט זיך אין אונזערע הענט. מענשן אונז ניט דערצו אויך ניט. אין ארץ־ישראל גופא וואָרטן אויף דער דאזיקער התישבות טויזנטער ארבעטער, וואָס האָבן שוין דורכגעמאכט אין ארץ־ישראל אלע יסורים פון צופאלן זיך צו די דאזיקע פארהעלטעניש, פון אייגוואָרצ־לען זיך אין לאנד. די באזעצונג פון די

(שלוס אויף לעצטער זייט)

פון ווען יאָר

פון ז. קאטלער

א קוואל פון גיפט איז געוואָרן א קוואל פון לעבן

אינטערעסאנטע פאקטן פון נהללס גרינדונג־געשיכטע לכבוד דעם 10טן יובילײ

אויך דער באוואוסטער אידישער ישוב נהלל, אין ארץ־ישראל, פייערט היי־יאָר זיין צען יאָריקן יובילעאום. די געשיכ־טע פון זיין גרינדונג איז זייער אינטע־רעסאנט, אויב ניט טאקע ע כ.ט אינ־טערעסאנט.

באשרייבן אבער דעם נאנצן "בראָ־שית" פון נהלל וועט ארויסקומען א גאנ־צער בוך. וועל איך זיך דאריבער באַ־שרייבן מיט דערציילן בלויז א פאר פאקטן פון דעם זעלבן "בראשית"־קאפּי־טעל, וואָס שוין זיי זעלבסט זיינען דער בעסטער באוויז אויף דעם הייסן פאטריי־אטיזם פון דער גרויסער העלדישקייט פון נהלל'ס פּיאָנערן.

* * *

א פאר צענדליק יוגנע, ענערגישע און נעאיכטע אידישע אגריקולטורעלע ארבעי־טער, וועלכע זיינען געקומען אין ארץ־ישראל מיט דער צווייטער "עליה" (אי־מיגראציע), האָבן אין יאָר תרע"ט גע־גרינדעט א גרופּע, פון ארום זעקציק פאַ־מיליעס, מיט דעם צוועק צו גרינדן א רישע קעשענעס. מיט מי מאוועריגיש האָבן מיר באוויזן צו צוגעוויינען דעם ציוניזם און דעם סימפּאטיקער פונ'ם אויפבוי פון ארץ־ישראל צו באשטייערן זיך פרייוויליק יאָר־יערלאָך לטובת דער אויפריכטונג פון ארץ־ישראל פאר'ן אי־רישן פאָלק. עס איז אנטוויקלט געווארן אן אנגעשטרענגטע ארבעט אין דער דאָ־זיקער ריכטונג כמעט אין אלע אידישע ישובים פון דער וועלט. די דאזיקע אר־בעט איז געקרוינט געווארן מיט א פאר־העלטנסמעסיק גרויסן דערפאָלג! דער יעראָלאכער דורכשניט פון די חכנסות פון די פּאָליטישע קאָיוקטורן ארום ווי אויף אין ארץ־ישראל ניט געפאדערט דעם שנעלסטן טעמפּא פון אונזער קאָלאָניזא־ציע א פארשלאָג: מען זאָל די אצוקונגס־ארבעט אין קוואל אָנגיסן אויף דעם נייעם נאציאָ־נאל פאנד באדן אין עמק יזרעאל, וועל־כער גרענעצט זיך מיט דעם ארבאיש דארף מהלול, צוליב וואָס מען האָט דעם באדן דאמאָלסט גערופן "מהלול־באַ־דען".

זיינען אייניקע פון דער גרופּע געווען קענן דעם, אז מען זאָל זיך אָפּשטעלן אויף דעם מהלול באדן אנשטאט דעם יע־זור באדן.

האָט די גרופּע נעהאט אן אלגעמיינע פּאראאמלונג, ספּעציעל אז אזוי ערנסטע פראגע: יעזון אָדער מהלול?

זיינען אויף אט דער פּאראאמלונג ארויסגעבראכט געווארן די פאָלגנדע פאַ־טען:

דער מהלול באדן איז ניט קיין גוטער, נאָר א מיטלמעסיקער, אויב ניט נאָך ער־גער.

דער דאזיקער באדן לינט אין איינזאַם צווי שען בערג . . . ארומגערינגלט בלויז פון ארבאישע דערפער און זומפּן . . . ווייס פון א אידישן ישוב . . . אין צו נאָענט צו נצרת, וועלכע איז דאמאָלסט געווען די נעסט פון שנאה צו אידן . . .

מיט איין וואָרט: יעזור איז כמעט נאָלר קענן מהלול!

אין דעם פראנצויזיש קאטוילישן מאָנ־טרעאל פילט זיך א געוויסער אנטיסע־מיטיזם. אין מאָנטרעאל קאָן פאסירן, אז דער לעזער פון דער מען האָט געזוכט מיט־לען, ווי אזוי זי צו באזייטיקן. מען האָט באמיט זיך צו צוציען בייטערע קריינ־זונדערס אין די רייכע לענדער, איבער־געבנדיק זיי א טייל פון דער מאכט און דעם פרומען, פון וועלכן מיר האָבן זיך דערשלאָגן. דער דאזיקער מיטל האָט דער־ווייל כמעט קיין רעזולטאטן ניט גע־בראכט. די אנשטריינגונגן אונזערע זיי־נען ניט ליייכטער געווארן. די הכנסות זיינען ניט געוואקסן און די סכנה איז ניט באזייטיקט געווארן. אדרבא, זי איז גע־ווארן א דבר שבמציאות, א ממש.

דער קרן היסוד הויבט אָן דאָס צווייטע יאָרצענדליקע זיינס אין גאר שווערע צייט־טען. מיר געפינען זיך אין אָן אפענעם קריג מיט דער מאנדאטן־מאכט. וואָס פּראָוווס שוין זייט א יאָר צו באשריינקען אונזערע רעכט דורך נייע פירושים אויף די מאנדאט־פארשריפטן. צו באגרעניצן אונזערע ארבעטס מעגלאָכקייטן דורך פאר־אדרענונגען, וואָס שטיצן זיך אויף די נייע פירושים. אויפגנבליקלאך קומען פאר אונ־ז־ארגעזעטע ווערן, וועט מוזן איר טעמ־מיר מוזן גרייט זיין אויף ביידע פאלן, אי אויס'ן פאל פון דערפאָלג, אי אויס'ן פאל פון איבערריישן די דאזיקע אונטער־האנדלונגען. וואָרנס אין ביידע פאלן וועט מוזן אונזער ארבעט פארשטארקט אוי־ן באַרגעזעטע ווערן, וועט מוזן איר טעמ־פּא אומגעוויינלאך פארשעגלערט ווערן. דערצו מוז דער יערלאָכער באלענדיקער פון אייננאמען פונ'ם קרן־היסוד ווערן פיל גרעסער ווי ער איז געווען. ער מוז ווייר־ניקסטנס, פארדאָפּלט ווערן. מיר פארמאָנ־איצט אין ארץ־ישראל א רעזערוו פון 120 טויזנט דונאם. וואָרשיינלאך וועט דער דאזיקער רעזערוו נאָך וואקסן א דאנק דער טעטייקייט פונ'ם קרן־קימת. קיין שום זאך שטערט אונז ניט צו קאָלאָניזירן דעם רא־זיקן באדן, וואָס נעמינט זיך אין אונזערע הענט. מענשן אונז ניט דערצו אויך ניט. אין ארץ־ישראל גופא וואָרטן אויף דער דאזיקער התישבות טויזנטער ארבעטער, וואָס האָבן שוין דורכגעמאכט אין ארץ־ישראל אלע יסורים פון צופאלן זיך צו די דאזיקע פארהעלטעניש, פון איינוואָרצ־לען זיך אין לאנד. די באזעצונג פון די

אין די ווייטערע מקומות אין מערב קאָ־נאדע, וואו די אידישע ישובים זיינען זייר־ער קליין, אין ניטא קיין אנטיסעמיטיזם און עס באמערקט זיך ניט קיין שום דיס־קרימינאציעס.

די אידן ווערן באטראכט ווי א טייל פון דער נאנצער אימיגראנטישער באפעלקע־רונג, און זייערע באציאונגען מיט די שכנים זיינען פריי פון וועלכע עס איז פאראורטיילן, אויב ניט פריי פון א נאָ־טירלאכן נעפיל פון פרעמדקייט.

אין נאָר די קליינע שטעטלאך אין דעם אירנם קראָם אויף אָפּט דער "קלוב" פון דער ארטיקער באפעלקערונג און פון די ארומיקע פארמערס. דאָרטן באַרעדט מען די לאָקאלע און די פּאָליטישע פאסירונגען און מען הערט זיך נעריש צו צו די מיינונ־גען פונ'ם אירן, וועלכן מען רעכנט פאר א מער אנגעלייענטן און מער דורכגעטרי־בענעם מעשן.

דער איז איז דאָ אפּט אויף א פער־זעלאכער ראטנעבער אין פארשיידענע פראגן פון פערזענלאכן לעבן. — צו אים קומט מען אפּט אפילו נאָך אין עצה אין פאל פון פאמיליען "טראבלס". ס'איז אויף ניט זעלטן, אז א קאנאדער נעבוירע־נער פארמער, וואָס איז אביסל שטומפּיק אויף דער עברי, זאָל קומען צום "גרינעס" אירן, ער זאָל פאר אים אנשרייבן אן ענג־לישן נעשעפט־בריוו צו זיינע קרעדיטאָרן. די אירן אין די קלענערע פּראָווינ־ץ שטעטלאך זיינען אפילו גוט אנגענאנגען מיט'ן קרקלופס־קלען, וואָס האָט פאר די לעצטע עטלאכע יאָר, צוליב געוויסע פּאָ־ליטישע טעמים, שטארק פארשפּרייט זיך אין דער פּראָווינץ סאסקאטשעוואן. דער קלען האָט זיינע פיילן דאָ געצילט הויפּט־זאכלאך קעגן די קאטאָליקן, און ס'איז אונזער איינדרוק, אז א צאָל קליינשטעטל־דיקע אירן האָבן סימפּאטיזירט מיט'ן קלען, ווייל זיי האָבן אויך געהאט וואָס אויסצוזעצן קעגן די קאטאָליקן.

אין דער אונטערשטער שורה, אין מערב קאנאדער פּראָווינץ האָבן די אירן בלויז אינערלאכע פּראָבלעמען. אין וויניפּעג אבער, וואו ס'איז דאָ א גרעסערער אירי־שער ישוב, אויב ס'איז ניטא נאָך דאָרטן קיין פּאָליטישער און קיין נעזעלשאפטלאָ־כער אנטיסעמיטיזם ספּראָוועס אין דער אירישער ישוב בעסער מיט זיינע נייסטי־קע פּראָבלעמען, אבער ער ווערט באַרדאָ־עט פון ערנסטע עקאָנאָמישע פּראָבלעמען.

(איטא).

שוץ פאר א פרייז

די רומענישע רעגירונג איז באמת אנטשלאָסן צו באקעמפן דעם אנ־טיסעמיטיזם. האָט דער רומענישער אמבאסאדאר אין וואשינגטאָן דערקלערט פאר דער קאָנזוליענשאָן פון רומענישן אידישן פארבאנד אין אמעריקע. "אָבער, האָט ער צוגעגעבן, "די אמעריקאנער אידן מוזן געדייגקען, אז די אנטי־אידי־שע ראיאָסן אין רומעניע זיינען א רעזולטאט פון דער שווערער עקאָנאָמישער לאגע אין לאנד".

די דאזיקע באמערקונג זעט אויס צו זיין אן אנצוהערעניש: אויב, הייסט עס, די אמעריקאנער אידן זיינען באמת פאראינטערעסירט אין באַ־שיצן ברידער אין רומעניע, דארפן זיי זעען, אז רומעניע זאָל זיך באַ־פרייען פון איר שווערער עקאָנאָמישער לאגע, — דאָס הייסט, זי זאָל קריגן די נויטיקע הלואות.

אָבער אט זי באמערקונג שטעלט אויעך אונטער א פראגע צייכן די גוטע אבזיכטן פון דער רומענישער רעגירונג. עס איז שוין ניט קיין נייעס, אז א רומענישע רעגירונג זאָל מיטאמאָל ווערן "גוט צו אידן" פינקט ווען זי נויטיקט זיך באזונדערס אין אן אויסלענדישער הלואה. אין ווי נאָר זי קריגט די הלואה, פארשווינדט איר גוטסקייט . . .

מיר ווילן דערפאר מער ניט און מיר וועלן מער ניט גלויבן אין קיין "גוטע אבזיכטן" פון דער רומענישער רעגירונג, וואָס דארפן באצאָלט ווערן מיט א באשטימטן פּרייז.

אין סאָוועט רוסלאנד איז דאָ אויך א שווערע עקאָנאָמישע לאגע, און ס'איז אויך דאָ אנטיסעמיטיזם, אָבער די סאָוועט רעגירונג וויל אין אינטער־דריקט דעם אנטיסעמיטיזם.

אין אין רומעניע גופא האָט די שווערע עקאָנאָמישע לאגע זיכער גע־שאפן אויך א פרוכטבארן באדן פאר קאָמוניסטישער פּראָפּאגאנדע. אָבער די רומענישע רעגירונג וויל, אין זי אונטערדריקט די קאָמוניסטישע באַוועגונג, מיר זיינען זיכער, אז זי קאָן פינקט אזוי גוט אונטערדריקן דעם אנטיסעמי־טיזם, ווי שלעכט די לאגע זאָל ניט זיין אין לאנד.

אין ווען די אידן וועלן זיך איבערצייגן, אז די רומענישע רעגירונג איז באמת אנטשלאָסן צו מאכן א סוף צו די אנטיסעמיטישע ווילדקייטן בײַ זיך אין לאנד, ניט ווארטנדיק אויף קיין באלוינונגען דערפאר, דאן קאָן זי זיין זי־כער מיט'ן גוטן ווילן מצד די אידן און מיט דער אידישער פריינטשאפט.

ווי די אידן פון מערב קאנאדע לעבן מיט זייערע שכנים

פון ש. מ. זעלטשען

אין דעם פראנצויזיש קאטוילישן מאָנ־טרעאל פילט זיך א געוויסער אנטיסע־מיטיזם. אין מאָנטרעאל קאָן פאסירן, אז דער לעזער פון דער מען האָט געזוכט מיט־לען, ווי אזוי זי צו באזייטיקן. מען האָט באמיט זיך צו צוציען בייטערע קריינ־זונדערס אין די רייכע לענדער, איבער־געבנדיק זיי א טייל פון דער מאכט און דעם פרומען, פון וועלכן מיר האָבן זיך דערשלאָגן. דער דאזיקער מיטל האָט דער־ווייל כמעט קיין רעזולטאטן ניט גע־בראכט. די אנשטריינגונגן אונזערע זיי־נען ניט ליייכטער געווארן. די הכנסות זיינען ניט געוואקסן און די סכנה איז ניט באזייטיקט געווארן. אדרבא, זי איז גע־ווארן א דבר שבמציאות, א ממש.

דער קרן היסוד הויבט אָן דאָס צווייטע יאָרצענדליקע זיינס אין גאר שווערע צייט־טען. מיר געפינען זיך אין אָן אפענעם קריג מיט דער מאנדאטן־מאכט. וואָס פּראָוווס שוין זייט א יאָר צו באשריינקען אונזערע רעכט דורך נייע פירושים אויף די מאנדאט־פארשריפטן. צו באגרעניצן אונזערע ארבעטס מעגלאָכקייטן דורך פאר־אדרענונגען, וואָס שטיצן זיך אויף די נייע פירושים. אויפגנבליקלאך קומען פאר אונ־ז־ארגעזעטע ווערן, וועט מוזן איר טעמ־מיר מוזן גרייט זיין אויף ביידע פאלן, אי אויס'ן פאל פון דערפאָלג, אי אויס'ן פאל פון איבערריישן די דאזיקע אונטער־האנדלונגען. וואָרנס אין ביידע פאלן וועט מוזן אונזער ארבעט פארשטארקט אוי־ן באַרגעזעטע ווערן, וועט מוזן איר טעמ־פּא אומגעוויינלאך פארשעגלערט ווערן. דערצו מוז דער יערלאָכער באלענדיקער פון אייננאמען פונ'ם קרן־היסוד ווערן פיל גרעסער ווי ער איז געווען. ער מוז ווייר־ניקסטנס, פארדאָפּלט ווערן. מיר פארמאָנ־איצט אין ארץ־ישראל א רעזערוו פון 120 טויזנט דונאם. וואָרשיינלאך וועט דער דאזיקער רעזערוו נאָך וואקסן א דאנק דער טעטייקייט פונ'ם קרן־קימת. קיין שום זאך שטערט אונז ניט צו קאָלאָניזירן דעם רא־זיקן באדן, וואָס נעמינט זיך אין אונזערע הענט. מענשן אונז ניט דערצו אויך ניט. אין ארץ־ישראל גופא וואָרטן אויף דער דאזיקער התישבות טויזנטער ארבעטער, וואָס האָבן שוין דורכגעמאכט אין ארץ־ישראל אלע יסורים פון צופאלן זיך צו די דאזיקע פארהעלטעניש, פון איינוואָרצ־לען זיך אין לאנד. די באזעצונג פון די

(שלוס אויף לעצטער זייט)

פילט ווידער יוגנ

געניסס פון שו

מיליאָנען מענער און פרו
צער וועלן נעמען קרושען ז
ווייל זיי זיינען באמת קראנ
נאָר ווייל זיי ווייסן אז דיי
פון קרושען האלט זיי שענער
ענערגיש און פריי פון אינב
די סיסטעם פריי פון אינב

מענשן וועלכע נעמען קרוש
הייסט וואסער יעדן פרימ
קיין קאפּוויטיקן, און זיי
פון פארשטאנונג, ניט קרשנ
באדעטער צוגנג און ניט א

זיי האָבן ניט קיין גיפט
ווייל די ווירקונג פון קרוש
לעבער, נירן און נערערס
טע און רעגלעמענטיע אפּשא

אויב איר ווילט פריידיק
בע לעבנס־פראָסט — אויב
שווער און האבן פארענענ
פּרובירט נעמען קרושען זא
ליאָנען שנעלן האבן פארנע
לאָכע ארבעטן, א דאנק דער
דאזיג" פון קרושען.

בלוט

(פארטזעצונ

— וואָסער חתונה? ?
סטו? ווער נייט עס דע
בען?
— וואָס הייסט, ווער
דער! מיין פאטער נ
האָבן . . . ער האָט זיך
א מויד, און ער האָט שוי
מען איבערגעשריבן זיין
וואָס זשע? איר ווייסט
— א בראָך צו מיר,
מע א פליעסקע געטאן
און זי אין שטארק דער
— וואָס רעדסטו וואָס?
זק?
הערשל האָט א שמי
מיט עפּעס באהעלטעניש
האָט ער זיך אפּגערופן:
— ווייס איך וואָס
גאנצע פארמעגן? ווייס
רעדט . . .
בענדזשאמין האָט אוי
שטעלט שארפע און שטע
הייסט עס, אז ער ווי
דעם. הייסט עס, אז ער
פאטער?
— ביים נאנצן פארב
נישט. ווייס איך וואָס?
אנקל אלץ געשמייכלט מ
כעלע.

בענדזשאמין איז בייז
האָט זיך אויפגעהויבן
און ער האָט אויסגעשריי
— וואָס זשע מיינט
אים אזוי גלאט אפּ
בלייבט נאָך נישט אזוי.
הערשל האָט געקוקט
וואנדער און ער האָט
שמייכלט און ער האָט
סען געפרעגט:
— וואָס זשע? דו
קסאנדאל? דו וועסט
טיש געלעכטער?
— איך וועל מאכן ד
ראלען.
— וואָס זשע וועסט
דו וועסט מאכן סקאנדר
איינגאנצן אין שטוב ארו
דער פעקטאָרי ווע טרייי
רען אריינקומען. וואָס

א שטוב פון לעבן

אין דער קוואל פון גיפט איז געווארן א קוואל פון לעבן. אין דער פּאָליטישער לאגע פון דער לעצטער צייט איז דער אנטיסעמיטיזם אין אלע לענדער געווארן אלץ שלעכטער. אין אלע לענדער האָבן די אידן אין אלע לענדער אנגעהויבן צו זוכן אן אנדערן אויפגאנג. אין אלע לענדער האָבן די אידן

1 טאָג נעדיינקט אז מיר קאָנען אייך געבן באַרינונג אויב איר פאַרלאַנגט. דריי קליינינג אין אַלע אייערע אָדער פאַרבן
37 266, PERTH DYE WORKS LTD. נ. פ. פאַרסנאַי, מענעדזשער

איר קאָנט פאָרן פאַר 50c פון אירגענד וועלכן טייל פון נאָרט ענד ביז צום צענטער פון שטאָט.
מיט א בליץ בוירד טעקסי
טעלעפאָנירט 24 521 און 24 511
הערי לייאָן, מענעדזשער

עדמאָנטאָן

עדמאָנטאָנער נאָטיצן

מר. און מרס. דוש. שמעלניצקי האָבן דורכגעפירט א פאַרטי אין זייער היים לכבוד מיס איידא אסטראָווסקי, פון דער דזשיינע, וועלכע איז צו גאַסט אין עדמאָנטאָן. פאַלנדע זיינען אנוועזנד געווען: מיס בעלא ניזהויז, אייוא גודמאַן, עטל ראָז, אייוא ראַטשעווסקי, איידא באַלצאַן, אסתר שמעלניצקי, דר. קאַנטאָר, האַרווי קאַגנא, דר. מ. ווייגלאָז, אייראַן קאַגנא, דר. פאַסטערניאַק, סעם שמעלניצקי, ביל גאָלדבערג, מר. און מרס. נ. שמעלניצקי, מר. און מרס. דוש. סעמועלס, מר. און מרס. ס. איזראַעל. דער אוונט אין פאַר בראַכט געוואָרן אין טענץ און ליידס.

* * *

מיס נאַאמא גאָלדמאַן האָט דורכגעפירט א ברידזש פאַרטי ביי איר אין דער היים. מיס פּערל גאַרפין האָט געוואונען דעם ערשטן פרייז. שפּעטער אין אוונט אין סערווירט געוואָרן א צוביס. בעטי כורנין האָט אַרויסגעהאַלפן.

* * *

דער "אַלד פאַלקס ברידזש קלוב" האָט אָפּגעהאַלטן זייערע "ליידס" אין דער היים פון מרס. דוש. סיגלער. מרס. ספּאַנער און מרס. ה. שמעלניצקי האָבן געוואונען די פרייזן.

* * *

מר. און מרס. דוש. סעמועלס האָבן געגעבן א פאַרטי אין זייער היים לכבוד מיס איידא אסטראָווסקי. דער אוונט אין פאַרבראַכט געוואָרן אין ברידזש און טענץ. מרס. וו. ווייסמאַן, מרס. דוש. שמעלניצקי און מיס פּערל גאַרפין האָבן געוואונען די פרייזן פאַר ברידזש. דער ערן־נאַסט איז פרעזענטירט געוואָרן מיט א שיינער מתנה פון מר. און מרס. סעמועלס.

* * *

מר. און מרס. דוש. ניזהויז האָבן דורכגעפירט א פאַרטי אין זייער היים פאַר א צאָל אינטימע פריינט.

* * *

די הדסה האָט דורכגעפירט א דאַלאַר שאוער אין תלמוד תורה זאַל. דיי פּראָפיטן גייען פאַר די שווינדזיכטיקע אין פאַלעסטינע. 8 ברידזש טישלאַך זיינען געווען. מרס. ס. איזראַעל און מרס. שמעלניצקי האָבן געוואונען די פּרייז.

* * *

מרס. דוש. דאָוער האָט דורכגעפירט א ברידזש פאַרטי. מרס. א. פּראַסקין און מרס. דוש. שמעלניצקי האָבן געוואונען די פּרייז. מרס. שולער און מרס. א. דאָוער האָבן ארויסגעהאַלפן דער באַלעבאַסטע צו סערווירן די רעפרעשמענטס.

* * *

מר. און מרס. דוש. הויריטיג האָבן געגעבן א ברי־מצוה פאַרטי, פאַר זייער אינ־גערן זון הענרי. מר. ל. פּעקאַרסקי איז געווען דער פאַרזיצער פונ'ם אוונט. פאַלגנ־דע האָבן געהאַלטן רעדעס: הענרי הויר־טיג, דוש. באַלצאַן, י. וואָול, דוש. טאַראַ־דאש. ב. לייבאָוויטש. אייב הוירטיג. דער אוונט איז פאַרבראַכט געוואָרן אין זייער א פריילאַכער שטימונג.

* * *

מיס אסתר ווייסמאַן, טאָכטער פון מר. און מרס. וו. ווייסמאַן, האָט געקראָגן א סורפּרייז צו איר אכצנטן געבורטסטאָג פון אירע צאַלרייכע פריינט. דער עולם האָט פאַרבראַכט א פרייליכן אוונט.

* * *

דער שלום עליכם דראַמאַטישער קלוב האָט אויפגעפירט יעקב גאָרדינס דראַמע "מירעלע אפרת", אונטער דער רעזשי פון מר. און מרס. ה. הילער. די אונטערנעמונג איז געווען א דערפאָלג.

* * *

מיס ביטרים גרין האָט געגעבן א פאַר־טי, שבת אוונט אין איר היים. דער אוונט איז פאַרבראַכט געוואָרן אין גיימס און טענץ.

* * *

דער יערלאַכער באַזאַר פון דער תלמוד תורה, געשטיצט פון דעם קאונסיל פון אידישע פרויען, קאַנווינער מרס. דוש. סטאַר, איז געווען א דערפאָלג. דער זאַל איז געווען דעקאָרירט אין בלוי און ווייס. יעדער קלוב אין שטאָט האָט געהאַט א ביידל ביים באַזאַר. די פּראָפיטן גייען פאַר דעם בילדינג פאַנד פון דער ת"ת.

יחודית.

באַריכט פון עדמאָנטאָן

איך וויל זיך צוואיילן און באַריכטן אביסעלע ניים פון עדמאָנטאָן:

אַזוי ווי די לעצטע פאַר באַריכטן זיינען געווען אביסל ניט ריכטיק אין ניט בא־גרינדעט, אז גורעוויטש איז דאָ געוואָרן א לעקטשוערער, און דר. ווייסטויב א זינגער, האָט איך שטאַרק מורא, אז דער נעקסטער באַריכט זאָל ניט זיין, אז דר. חיים גרינ־בערג האָט אונז געגעבן קאַנצערט אויף גאָר אַן אויפגעבן אויף דיי פריוון פיאַנערן אַרבעט אין אַ"י פון דיי אים נעמאַכט א ברידזש פאַרטי, — מאַלע וואָס עס קאָן זיך טרעפן!

חיים גרינבערגס לעקצעס אין עדמאָנ־טאָן זיינען געווען וואונדערבאַר. יעדערער ווער ס'האָט אים נאָר געהערט האָט זיך ניט געקאָנט אָפּוואונדערן פון דער שטאַר־קער דינאַמישער קראַפט און לאַנגישער באַגרינדונג מיט א לאַבירינט פון פאַקטן און שפּרודלען און קוואַלן אַן אויפהער און אַן אַן איבעריים פונ'ם גרויסן פאָלקס־מענש. מע וועט פאַרגאַסט אין מיטנעריסן אין נאַכפאָלגן זיינע גוואַלדיקע לאַנגישע יושר'דיקע אַרגומענטן און פאַראַלעלן וועל־כע ער ציט און בויט צוזאַמען אין איין גאַנצן בנין, ווי מיט איין ענדלאָז שנור.

גרינבערגס לעקצעס זיינען געווען עס־וואָס גענדערט, ווי אַנאַנסירט. ער האָט גע־רעדט איבער דער אַפּליטיק און די אַרבע־טער אין אַרץ־ישראל און וועגן גאַנדי אַלס מענש און נביא.

* * *

חבר ס. סינאַל פאַרשטייער פון לערער סעמינאַר פון ניו־יאָרק איז געווען די זעל־בע וואָך אין עדמאָנטאָן און האָט פאַר־באַכט א פאַר טעג. א דאַנק די פועלי ציון חברים וועלכע האָבן אים ענערגיש מיט־געהאָלפן האָט אים עדמאָנטאָן שיין אויס־גענומען און גוט אָפּגעשאַצט זיין מיסיע.

* * *

אז איך האָלט שוין ביים שרייבן וויל איך אויך באַריכטן, אז אין עדמאָנטאָן גייט אַן אַן אָרגאַניזאַציאָנס אַרבעט צו גרינדען א צווייג פון דעם אידיש נאַציאָנאַלן אַר־בעטער פאַרבאַנד.

וועגן מער איינצלהייטן פון דעם ענין פאַרבאַנד, וועל איך מיטטיילן ביי אַן אַנ־דער געלעגנהייט.

* * *

פרייטאָג אוונט, דעם 2טן ד. מ. האָבן די פריוון פיאַנערן גרופּע אין עדמאָנטאָן דורכגעפירט א לעקציע מיט ח' פּעקאַרסקי, — דאָס איז איינע פון דער סעריע לעק־

וועגן דער אויפפירונג "מירעלע אפרת" אין עדמאָנטאָן

געשפּילט פון עדמאָנטאָנער דראַמ. קרייז זונטאָג, 11טן יאַנוואַר

דעם אמת נעזאָגט, האָב איך זייער וויי־ניק חשק געהאַט צו גיין זעען די דאָזיקע אויפפירונג פון דעלימאַנטן. צו אַזאַ דראַמע ווי "מירעלע אפרת" טאָרן ניט צוטרעטן אפילו ניט אַלע שוישפּילער פון באַרוף, איבערהויפּט דעליטאַנטן, ליבהאַבער אוואַ־דע און אוואַדע ניט. דאָס איז מיין פעסטע איבעראַיינונג פון תמיד אַן, און האַלט מיך דערביי אויך איצט. דאָך פרייט עס מיך זייער מודה צו זיין, אז מיין באַהויפּטונג אין דאָס מאָל דורכגעפאַלן, נאַנצלאַך דורכ־געקאָלן . . .

דער עדמאָנטאָנער דראַמאַטישער קרייז האָט אויפגעפירט א "מירעלע אפרת" וואָס אפילו שוישפּילער פון באַרוף וואָלטן אין געוויסע הינ־און־ריכטיקן נעמענט שטאָלץ זיין דאַרויף. ספּעציעל פאַרדינט דעם לויב־פּרייז טאַקע "מירעלע אפרת" אַליין, איך מיין, נעמלאַך, מרס. ביילע בראַנשטיין, וועלכע האָט געשפּילט די ראָל פון מירע־לען. זי, מרס. ביילע בראַנשטיין, האָט ווירקלאַך אַרויסגעוויזן ביז אין א געוויסן בען דערפון?

— אַרויסטרייבן? בענדזשאַמינס אויגן האָבן זיך ווילד אָנגעצונדן — ווער האָט עס געזאָגט?

—וואָס הייסט געזאָגט? ווער זאָל עס האָבן געזאָגט? און איך אַליין פאַר־שטיי עס דען ניט? ווער איז דער באַ־לעבאַס? צו וועמען געהערט דאָס פאַר־מענן? דאָכט זיך, אז דער טאַטע איז דער באַלעבאַס?

— איך ווייס נישט. ער איז א רוצח נישט קיין באַלעבאַס. ער איז א מער־דער. מען האָט דערוואַקסענע קינדער . . ער האָט דער מאַמען געטריבן אין דער ערד אַריין . . . און איצט . . .

— שאַ . . . שריי נישט אַזוי . . . .

— האָט זיך די מומע אַריינגעמישט. — וואָ סמאַכסטו אויעלכע ליאַרעפּס . . . . מען קאָן דאָך מיינען ווער ווייס וואָס ס'איז געשעען . . . נישקשה, מיין ברו־דער איז נישט קיין שלעכטער מענש . . . מיין ברודער איז א שטילער און וואוילער מענש. נאָר מיט גוטן וועסטו בעסער מאַ־כען. נישקשה, עס וועט פאַר דיר אויך בלייבן. ער וועט דיך אַפּשרייבן דיין חלק אין פעקטאָרי . . . און פאַר א נאַ־ענטן קרוב וועט אויך זיין. נאָר מיט גו־טען, בענדזשאַמין . . . נאָר אַן געשריי־ען און אַן סקאַנדאַלן.

איך וועט מיך אַרויסטרייבן? אַדרבא. ער וועט מיך אַרויסטרייבן? אַדרבא. איך וואָלט עס געוואָלט זעען . . . א. איר זעט?

און ער האָט אויפגעהויבן א פאַר־קוועטשטן קולאַק אין דער הויך.

הערשל האָט זיך דערשראָקן. דאָס שמייכל אין אַראָפּ פון זיינע ליפּן. בענ־דזשאַמינס אויגן האָבן געברענט ווי ביי א הונגעריקן וואָלף. ער האָט אָפּגעהוסט און ער האָט געגומען ריידן צו בענ־דזשאַמינען מיט ווייכע רייד:

— הער מיך אויס, מיין קינד. איך האָב אַליין גערעכנט צו זעען זיך מאַרגן מיט דיר און איבעריריידן די זאַך. איך ווייס פון אַלעס . . . דער אַלטער איז פאַרעקשנ'ט און ער וועט זיך פאַר קיין זאַך ניט אָפּשטעלן. און דו — צו וואָס שרייען? צו וואָס קאָן זיך? מיט'ן קאָפּ קאָן מען קיין אייזערנע וואַנט נישט דורכשלאָגן . . . פאַרשטייסט. מיט ביי־זען, מיט סקאַנדאַלן, וועסטו ביים אַלט גאַרנישט אויספירן. דו פאַלץ מיך. שטעל זיך נישט אַנטקעגן, דערווייל איז ער דער באַלעבאַס . . . פאַרקערט, זיי גוט מיט אים. ער וויל חתונה האָבן? זאָל ער. וואָס קאָן דאָס דיך אַרן?

— קיינמאָל נישט! — האָט בענ־דזשאַמין א זעץ געטאָן מיט זיין פויסט אין טיש.

— דו רעדסט נאַרישקייטן . . . וואָס אַרט דיך? אַדרבא . . .

מיט אמאָל האָט בענדזשאַמין פאַר־שטאַנען, אז דער פאַטער האָט שוין גע־רעדט מיט הערשלן און'ער האָט אים זיכער געשיקט איבערצורערן מיט אים, מיט בענדזשאַמינען. נאָר ער, בענדזשאַמין אין אַהער אַליין געקומען כדי אַריינצופאַ־לען אין דער נעץ . . . אז אַט דער דאָ־רער איז האָלט מיט זיין פאַטער און ער האָט די אויפגאַבע צו פאַרערען אים די ציין.

— הערט אויף צו רעדן! איך זע דאָך שוין אז איר האָלט מיט אים!

— וואָס הייסט איך האָלט? ער דאַרף דען האָבן מיין האַלט?

(פאַרטזעצונג קומט)

פילט ווידער יונג

געניסט פון שווערע אַרבעט

מיליאָנען מענער און פרויען איבער דער נאַ־צער וועלט נעמען קרושען זאַלצן טעגלאַך — ניט וויל זיי זיינען באמת קראַנק, פאַרשטיין איר — נאָר וויל זיי ווייסן אז די קליינע טעגלאַכע דאָזע פון קרושען האַלט זיי שטענדיק אין גוטן צושטאַנד ענערגיש און פרייש פון פעטפּייס, און האַלט אויך די סיסטעם פריש פון אינערזייטערייס.

מענשן וועלכע נעמען קרושען זאַלצן אין א נאַלאַ הייסע וואַסער יעדן פרימאָרגן וועלן ניט האָבן קיין קאָפּזאַכן, און זיי זיינען שטענדיק פריי פון פאַרשטאָפּונג, נידערשטיפונג, שווינדעליגיס, באַדעמפּטער צונג און ניט אָנגענומען אַטעם.

זיי האָבן ניט קיין גיפטן אין זייער סיסטעם, ווייל די ווירקונג פון קרושען זאַלצן אויף דער לעבער, נירן און נערעריס פאַראורזאַכט פערפעק־טע און רעגולעטיפיע אַפּשאַפונג.

אויב איר ווילט פרייליך נעווען און גלאַרריי־כע לעבנס־פרעאַדט — אויב איר ווילט אַרבעטן שווער און האָבן פאַרגעניגן פון אייער אַרבעט — פרוביריט נעמען קרושען זאַלצן יעדן טאָג. — מיר־לאַכע, מענשן האָבן פאַרגעניגן פון זייערע מענ־לאַכע אַרבעטן, א דאַנק דער "קליינער טעגלאַכער דאָזע" פון קרושען.

א העכסט שפּאַנענדער ראָמאַן פון דעם אידישן לעבן אין אַמעריקע
פון א. ר.

זינדיק בלוט

(פאָרטזעצונג)

— וואָסער חתונה? א חתונה זאָג־סטו? ווער נייט עס דען חתונה האַ־בען?

— וואָס הייסט, ווער? אייער ברו־דער! מיין פאָטער נייט דאָך חתונה האָבן . . . ער האָט זיך דאָך אָפּגעזוכט א מייד, און ער האָט שוין אויף איר נאָ־מען איבערגעשריבן זיין גאַנץ פאַרמעגן. וואָס זשע? איר ווייסט דען גאָר נישט?

— א בראָך צו מיר, — האָט די מו־מע א פליעסקע געטאָן מיט די הענט און זי איז שטאַרק דערשראָקן געוואָרן.

— וואָס רעדסטו וואָס? דו מאַכסט חר־זק?

הערשל האָט א שמייכל געטאָן און מיט עפּעס באַהעלטעניש איז די אויגן האָט ער זיך אָפּגערופן:

— ווייס איך וואָס ער רעדט. דאָס גאַנצע פאַרמעגן? ווייס איך וואָס ער רעדט . . .

בענדזשאַמין האָט אויף אים אויסגע־שטעלט שאַרפע און שטעכיקע בליקן: — הייסט עס, אז ער ווייסט שוין פון דעם. הייסט עס, אז ער האָלט שוין מיטן פאַטער?

— ביים נאַנצן פאַרמעגן האָלט עס נישט. ווייס איך וואָס? — האָט דער אַנקל אַלץ געשמייכלט מיט א קלוג שמייכ־לעלע.

בענדזשאַמין איז ביין געוואָרן און ער האָט זיך אויפגעהויבן פון זיין ביינקל און ער האָט אויסגעשריען:

— וואָס זשע מיינט איר? עס וועט אים אַזוי גלאַט אָפּגיין? ניין. עס בלייבט נאָך נישט אַזוי.

הערשל האָט געקוקט אויף אים מיט וואונדער און ער האָט נאָך אַלץ גע־שמייכלט און ער האָט רואיק און געלאַ־סען געפרעגט:

— וואָס זשע? דו וועסט מאַכן א סקאַנדאַל? דו וועסט ברייגנען צו ליי־טיש געלעכטער?

— איך וועל מאַכן די גרעסטע סקאַנ־דאַלען.

— וואָס זשע וועסטו אויספירן אַז דו וועסט מאַכן סקאַנדאַלן, וועט ער דיר אינגאַנצן פון שטוב אַרויסטרייבן און אין דער פעקטאָרי וועט טדיין פון נישט טאָ־רען אַריינקומען. וואָס זשע וועסטו האָ־

עדמאָנטאָן

EDMONTON

לעזער פון "דאָס אידישע וואָרט" נלויבט איר אין קאָמפּעראַציע. דאַן פאַרוואָס ניט פאַטראָניזירן דעם אייגנטיקן רעגולעטיס וועלכער אַדווערטייזט אין "דאָס אידישע וואָרט".
DR. J. W. MacQUEEN
דענטיסט
שטונדן פון 9 ביז 5.30
אונטן, שבתים און אַלטיידיס ביי אָפּאָינטמענטס 10 פּראָצענט ריסאַוונט צו אַלע טוקסקרייבער פון "דאָס אידישע וואָרט".
Phones: 24 762; Res. 82 542
200 Moser-Ryder Blk.

DR. JOHN F. HARRIS
דער אַלטער ראַיעלער כיראָפּראַקטאָר
108 Pantages Bldg. Ph 25 332
EDMONTON

דר. דזשאָן ע. ווילקינסאָן, דענטיסט
M.D.S., L.D.S.
Phone: Office 24 665; Res. 31 693
520 Tegler Bldg., Edmonton, Alta.

J. ERLANGER
Optometrist
303 TEGLER BLDG.
אויגן עקזאַמענירט — גלעזער צונעפּאַסט איבונגען צו קאָרעגירן די אויגן

DR. W. A. MORGAN
Dentist
דענטאַל פליטס. "ברידזש וואָרט"
איבערן פאַנטיידזשעס טעאַטער
102 Brown Building, Edmonton, Alta.
Ph. 24 918—Res. 25 487

DR. J. C. SHARP
דאַנטיסט
אָפיס שטונדן, 9 ביז 5
אונטן ביי אָפּאָינטמענטס
Office Ph 24718; House Ph 82246
Ste. 103 Pantages Theatre Bldg.
Cor. Jasper Ave. and 102nd St.
EDMONTON, ALTA.

J. E. AMYOT, M.D., C.M.
פיזישאַן און כירורג
אקושאַר — פרויען קראַנקהייטן
Ph 25 335; 27 508 Res. 9918-108 St.
105 Brown Bldg., 10215 Jasper Ave.
(Over Pantages Theatre)
EDMONTON, ALTA.

Dr. A. BLAIS
כירורג
אָפיס: 3טער פלאָר בענק אָף מאָנטרעאַל
טעלעפאָן 24 689 רעז. 81 038
עדמאָנטאָן

MORRIS BAKER
לאָו אָפיס
510 TEGLER BLDG. PHONE 27 888

פון באַקוועמלאַכקייט
איז אין א גרויסער מאַס אָפּהייענגיק פון א גוטן שומייער
זעט
LAMB BROS.
מיר קומען און מיר דעליווערן
טעלעפאָנירט 22 235
Cor. 5th and Jasper, Edmonton
10023-102nd Ave. Edmonton

MY VALET CLEANERS
קעש און קערי פריזן
מענערישע סוטס. 75c
נערייניקט און נעפּרעסט
מענערישע סוטס. 40c
ספּאַנדושס און נעפּרעסט
ליידיס דרעסעס, פליין, 85c
נערייניקט און נעפּרעסט
9352 106 A AVE. EDMONTON
PHONES: 5547 - 1891 - 5256

גוטע פּרינטינג
צו דער ריכטיקער פריין.
מיר ספּעציאַליזירן זיך אין סייל באָוסטערס
RELIABLE PRINTING CO. LTD.
9920-101 St Street Ph 24 078

איר סייפט 50%
ווען איר שיקט אייער קלייניגג צו די
דאָלער קליינערס
11217 JASPER AVE.
PHONE 23 513

אין זייער לענגערן לעבן פלוס גענייטער אויסגעצייכנטקייט און שיינקייט וואָס דויערט ביז צום סוף, ווערט געפונען די אורואַך וואָרום מענער מאַנגען אַז יעדן יאָר מער ליב צו האָבן.
LA FLECHE
TAILORED CLOTHES

F. J. DARIMONT
וויאָליניסט און לערער. פּריוואַטע לעסאָנס אויך קלאַס לעסאָנס פאַר אַנפאַנגער
STUDIO: 121 ALBERTA BLOCK
PHONE 26 370

טעלעפאָן 22 111
JACK HAYS LTD.
TAXICABS
באַהייצטע פּעקאַרד סעדאַנס
קאַרס אַליין צו טרייבן
10056-101st STREET
EDMONTON :: CANADA

בעסערע שיך נעמאַכט אָדער פאַרריכט
פאַר ווייניקער געלט
GOODYEAR
SHOE MANUFACTURING CO.
10161 100a St., Edmonton, Alta.

EDMONTON RUBBER STAMP CO.
Limited
מאַנופעקטשורערס פון
ראָבער סטעמפּס און קאַרפּאָרייטן סילס
10037-101A AVE.
PHONE 26 927 EDMONTON

Mrs. JAMES JONES
האַלסייל און ריטייל
קוואַליטי פיש פון לייקס און ים
מיר דעליווערן
CITY FISH MARKET
Phone 22 531 Edmonton

היט'ס דראָג סטאָר
קאָר. דזשאַספּער עווע. און 97טע סט.
טעלעפאָן 21 678
19 יאָר דערפאַלגרייכע דראָג ביזנעס
צו אייער באַרינונג און אונזער ספּע־ציאַליטעט אין פרעסקריפּשאָנס.
פרעגט אייער דאָקטאָר.
HEATH'S DRUG STORE
Cor. Jasper Ave. & 97th St.
Phone 1678 Edmonton, Alta.

טעלעפאָן 22 565
פאַרגלייכט אונזערע פּריזן פאַר גראַנאַטיטער אַרבעט
International Dyers and Cleaners Ltd.
10666 97th Street, Edmonton, Alta.

סופּלייס — פיקסטשורס — לאַמפּן
CAREY ELECTRIC
עלעקטרישע קאָנטראַקטאָרס
10048 109th Street Phone 22 772
EDMONTON, ALTA.

PRINCESS BEAUTY PARLORS
ספּעציאַליסטן אין מאַרסעלס, וואַטער וויוויינג, מאַניקיורס און פּעדיקיורס
Ste. 212 Mosher-Ryder Blk., Edmonton
Res. Ph 25590 Office Ph 27 502

אַלצדינג צו בויען א הויז
מיר העלדען קוואַליטי בילדינג מאַטעריאַלן
אונזער ציל איז צופרידן צושטעלן
J. C. BURGER LUMBER CO. LTD.
South Yard 8604-103 Street
West Yard 11004-124 St.

Zenith Cafe
די היים פון קוואַליטעט
9851 Jasper Ave. Edmonton

Phone 26 446
GIMBY & COBURN LTD.
דזשענעראַל ריפּערס, נעז, אויל און אַקסעסאָריס
9654 106A AVE. EDMONTON

ווען אייער קאַר דאַרף אַטענשאָן
ברייגנען עס צו אונז. בעסטע צופרידנהייט אויל, נעז, גרייזינג, קאַר וואַשינג טייער ריפּערס, בעסטע טשאַרדזשינג און א. וו.
CLEATOR'S GARAGE
W. V. E. Cleator, Prop.
Phone 22293
10034-103rd Ave. Edmonton, Alta.

E. S. AGNEW
דראַגיסט און סטיישאָנער
9546 Jasper Ave. Phone 22 432
EDMONTON, ALTA.

JACKSON BROS.
Jewelers, Diamond Merchants
מיר מאַכן א ספּעציאַליטעט פון די ריפּערס פון זייגערס און דזשעלרי, ספּעציעלע אויפמערקזאַמקייט צו מעיל אָרדערס.
9962 JASPER AVE., EDMONTON

PHOTOS
אין יעדער פאַטאָ אין אָפּגעשפּיגלט דער צויבער און פערזענלאַכקייט פון
דער פערזאָן
Phone 25 444
פאַר אַן אָפּאָינטמענט
McDERMID STUDIOS LTD.
10133 - 101st St. Edmonton, Alta.

צוויי גוטע פּלעצער צו שטיין ווען אין
עדמאָנטאָן, אַלמאַ,
ראָיאַל דזשאַרדזש האָטעל
רייטס, $1.50 און העכער
ליליאַנד האָטעל
א היימישע אַטמאָספערע צו א מינימום קאָסט
רייטס, $1.00 און העכער
ר. ע. נאָבעל, מענעדזשער

WALKINSHAW
OFFICE EQUIPMENT COMPANY
Limited
לעגאַלע און קאָמערציעלע סטיישאָנערס
דעסקס, טישערס און פיילינג קעבינעטס
10060 McDougall Ave. Phone 23 855
(Opp. Macdonald Hotel)
EDMONTON, ALTA.

Phone 28338
GREY LINE
TAXI
באַרינונג — קאָמפאָרט — העפלאַכקייט

21 660 PHONES 21 772
PETE'S TAXI
פרעגט פאַר אונזער סטירנס־נייט באַהייצטער סעדאַן
Pete Standell

בעסטע באַרינונג אין שטאָט
איר קאָנט פאָרן מיט באַקוועמלאַכקייט אויב איר וועט קויפן אייער
געז, אויל און גרייזעס
פון אונז
קאָר גרייזינג און וואַשינג
טייערס
טייער ריפּערס און אקסעסאָרס
Medico Service Station
"Note the Natural Turn"
W. A. LEONARD
Phone 72 436
11052 101st Street, EDMONTON

מיט פאַרגעניגן וועלן מיר אייך באַדינען מיט
געז, אויל און אקסעסאָרס
בעסערע עדזווים
טייער וואולקאַניזינג
קאָר לאָונדרי
Garneau Service Station
William Reed, Prop.
8605, 109th St., Cor. 86th Ave.
Phone 32 796
EDMONTON, ALBERTA

מיר זיינען די
איינציקע
אויסשליפלאַכע
מאַנופעקטשורערס
פון
מאָנומענטן
אין עדמאָנטאָן
איידער איר באַשליסט צו קויפן א מצבה פאַר אייערע ליבע און טייערע, קומט און זעט אונז, עס וועט זיך אייך באַצאָלן.
ALBERTA GRANITE MARBLE & STONE
10702-101st St. Phone 24 058
EDMONTON

Edmonton Furniture Repairs
9612 JASPER AVE.
קעבינעט מייקערס, פוירניטשור פאַלישערס
פּיקטשור פרייסינג און דעקאָרייטינג

W. H. JACKSON
פאַרטרעט די
ניו יאָרק לייף אינשורענס קאָמפּאַני.
פערזענלאַכע באַרינונג
919 McLeod Bldg.
Phones:
Office 25 805; House 72 370

צו יענע וועלכע באַטראַכטן דעם אויפזיכט פון דער הויט פאַר וויכטיק, רעקאָמענדירן מיר די פאַרזיכטיקע אינספּעקציע פון ביזיטי קרימס און טואַלעט צוגרייטונגען פון
העלען רובינשטיין
ניו יאָרק
מיר האַלטן א קאָמפּליט סטאָק פון די דאָזיקע באַרימטע אַרטיקלען
Public Drug Company Limited
STORE NO. 1 Opposite JOHNSON WALKERS — EDMONTON — STORE NO. 2 Opposite RIALTO THEATRE

טאָג און נאַכט באַרינונג
NEW EDMONTON TURKISH BATHS
דער איינציקער וועג צו געזונט
בעדער: טערקישע, עלעקטרישע, פּרוטעגע חיץ, סטים.
מאַסאַזשן: אַלקאָהאָל, יוקאַליפּטוס, קאַקאַנאַט אויל, מאַגנעזיאַלז, עלעקטריק.
מרימסענעס פאַר רומאַטיזם און פאַרקילונגען
פרויען טעג — מאָנטאָג און דאָנערשטאָג פון 1 ביז 6 נאָכמיטאָג
מיר לאָדן אייך איין צו באַטראַכטן אונזער סיסטעם
א. נ. דרושיצא, מענעדזשער
Gibson Block, Jasper and 96th St. Phone 22 581

DAWSON COAL LTD.
אַנטקעגן מאַקדאָנאַלד האָטעל McDougall Court
Telephone Mine 22244
Telephone Main Office 21780

ווען איר אָרדערט קויל, פליט דערמאָנט "דאָס אידישע וואָרט"

לאָמבער און מילאַרבעט
א פולשטענדיקער סטאָק פון טרוקענעם מאַטעריאַל צו נידעריקע פּרייזן
מיר מאַנופעקטשורן סטאָר און אָפיס פיקסטשורס אין האַרטע אָדער ווייכע געהילץ
לאָזט אונז אייך געבן א פּריין.
W. H. CLARK & CO. LTD.
109 St. Edmonton Phone 24 366

עדמאָנטאָן — אויפמערקזאַם — עדמאָנטאָן
מר. י. באַלצאַן
איז דער קאַרעספּאָנדענט פאַר "דאָס אידישע אָרט" אין אייער שטאָט און אומגעגנט.
מיר בעטן אַלע סעקרעטאַרן פון די עדמאָנטאָנער אָרגאַניזאַציעס צו איבער־געבן די נייעסן און באַריכטן פון זייערע אָרגאַניזאַציעס צו מר. י. באַלצאַן.
טעלעפאָנירט צו אים 24 209
פאַר סובסקריפּשאָן און אַנדערע געשעפטס אָנגעלעגנהייטן, וועגדעט זיך צו אונזער באַפולמעכטיקטן פאַרטרעטער
מר. א. ווינאָגראַדסקי, 141 10—96טע סט. טעלעפאָן 27 336

בלויז 50 סענט!
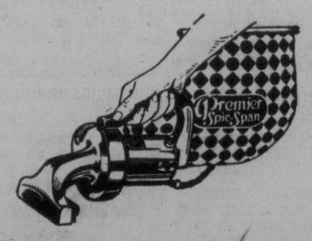

האָט איר שוין געקויפט אייער ספּיק־ספּען
איר ווייסט אז דאָס איז דער בעסטער אַרויסהעלפער וואָס א באַלעבאַסטע קאָן באַזיצן. עס רייניקט אין איין מינוט אזעלכע פויליניטשור ווי טשעסטערפילדס, און א. וו., און אַ! באַי! וואָס פאַר א גוטן דזשאַב איר קאָנט מאַכן אויף אפּאַלסטערי אין א קאַר.
קויפט איצט צו דעם ספּעציעלן אָנבאָט
פון 50 סענט איינצאָלן — באַלאַנס $1.00 א מאָנאַט אויף אייער עלעקטריק לייט ביל.
WINNIPEG ELECTRIC COMPANY
"אייער גאַראַנטיע פאַר גוטער באַרינונג"
511 SELKIRK AVE. POWER BLDG.
1841 Portage Ave., St. James—Marion and Tache, St. Boniface

גרודער מאָרד

געכסט אינטערעסאנטער און שפאנענדער ראמאן

(פארזעצונג)

— און ווי קומסטו אין דעם דאָזיקן הויז? — האָט געאַרט געפרעגט.

— נאָנאָ האָט געוואָלט עפּעס ענטפערן, זי האָט בעבער דערזעען ווי א קאַרעטע איז צוגעפאָרן צו דער טיר פון איר הויז. נאָנאָ איז אויפגעשפּרונגען און האָט דערזעען דעם באַנקיר דזשאַנסאָן אַרויסגיין פון דער קאַרעטע.

זי האָט אָנגעכאַפּט געאַרגן פאַר ביידע הענט און האָט אים אַריינגעפירט אין איר שלאָף צימער.

— דו וועסט באַלד הערן, ווי איך קום אַהער און וואָס פאַר א טרויעריקע לעבן איך בין געוואונגען צו פירן, — האָט זי געזאָגט צו אים האַסטיק און האָט צוגעמאַכט די טיר.

קוים האָט זי זיך אַנידערגעזעצט אויף איר דיוואַן, האָט זיך די טיר פון זאַל געעפנט און באַנקיר דזשאַנסאָן איז אַריינגעקומען.

מיט א שמייכל אויף די ליפּן איז ער צוגעגאַנגען צו מאַדעמואַזעל נאָנאָ און האָט זי געפרעגט:

— וואָס רעדט איר, הער דזשאַנסאָן?

— האָט נאָנאָ אויסגערופן, ווי קומט צו מיר איינער פון דער פאַסייע טשעוויק?

— איך רעכן אַז איר האָט מיך ווידער אָפּגענאַרט ווי איר האָט עס געטאָן געכטן.

— אָבער הער דזשאַנסאָן, וואָס איז מיט אייך? ווען האָט איך אייך אָפּגענאַרט?

— וואו איז דער קאַרליק? וואו איז דזשאַן ווילסאָן? — האָט דער באַנקיר געפרעגט האַסטיק און בייז.

נאָנאָ האָט געשוויגן.

— פאַרוואָס ענטפערט איר מיר ניט?

— האָט זיך דער באַנקיר געבייזערט.

— הער דזשאַנסאָן, ווען איר וועט צו מיר ריידן אין אַזאַ טאָן, וועל איך אייך אינגאַנצן ניט ענטפערן.

— אַהא, איך פאַרשטיי! מאַדעמואַזעל נאָנאָן האָט געוואָרן אירע שיינע אויגן אויף דעם שלאָס טשעוויק, ווייל דאָרט געפינט זיך א אינגל וועלכן מען קאָן זייער לייכט אַריינגאַרן אין געץ.

— און ווען יאָ? ווען איך האָב עס געטאָן?

— האָט איר געטאָן זייער שלעכט! — איר האָט געאַראַפּט מיך פרעגן. וואו איז אַבער איצט דזשאַן ווילסאָן?

— ער איז אין שלאָס טשעזוויק.

— פאַרדאַמט! — האָט דער באַנקיר אויסגערופן, — אַרי זייט ווערט, אַז איך זאָל אייך אַרויסיאָגן פון מיין הויז, ווי א הונט.

— טוט עס, הער דזשאַנסאָן!

— איר פאַרגעסט, מאַדעמואַזעל, אַז ווען איך זאָג נאָר איין וואָרט זיצט איר אין די הויכע פענסטער.

— טוט ווי איר ווילט, — האָט נאָנאָ געענטפערט קורץ און שאַרף.

דער באַנקיר האָט זיך עפּעס איבערגעלייגט. ער האָט פאַרשטאַנען, אַז ער האָט זיך צופיל צעהיצט און דאָס דאַרף ניט טאָן אַזאַ מענטש ווי ער.

— עס איז שוין פאַרפאַלן, — האָט ער געזאָגט מער פריינטלאַך, — וואָס איז געשען, קאָן מען ניט צוריקנעמען. לאָמיר דערפון מער ניט רעדן.

—וואָס דען זייט איר אַהער געקומען?

— איך בין געקומען אייך פרעגן אויב איר האָט זיך אַנטשלאָסן דאַרווף, וואָס מיר האָבן געכטן גערעדט?

— איך האָב מיך אַנטשלאָסן.

— קאָן איך אַריינפירן דעם מאַן, וועלכן איך האָב באַשטימט פאַר אייך?

— איר מאַכט אים ברענגען, — האָט נאָנאָ געזאָגט קורץ און שאַרף.

דער באַנקיר איז אַרויסגעגאַנגען אין דרויזן און האָט געזאָגט אין דער הויך:

— קומט אַריין!

אין אייניקע מינוט אַרום איז ווילליאַם דערבי אַריינגעקומען אין צימער. דער באַנקיר האָט אים פאַרגעשטעלט:

— לאָרד מאַלבאָראַ!

ווילליאַם דערבי האָט זיך פאַרנייגט נאָנאָן העפלאַך פאַר דער שיינער נאָנאָ און האָט געזאָגט:

— איך האַלט עס פאַר גרויס גליק, וואָס איך קאָן ענדלאַך זען מיין מיינע אויגן מיין צוקונפטיקע פרוי, ליידי מאַלבאָראַ.

מיט די דאָזיקע ווערטער האָט ער זיך אָנגעבויגן און האָט געוואָלט נעמען נאָנאָ'ס האַנט. נאָנאָ האָט זיך אַוועקגעקערט פון אים מיט עקל.

— אַזוי? — האָט ווילליאַם דערבי געזאָגט מיט א שמייכל. — נו, גוט, מיר וועלן בעסער באַקאַנט ווערן און וועלן זיין נוטע פריינט.

— אַזוי ווי מילאָרד און מיליידי קאָנען זיך שוין, מען מיר ריידן פון געשעפט, — האָט זיך דער באַנקיר אַריינגעמישט.

— ביטע, זעצט זיך!

נאָנאָן און ווילליאַם האָבן זיך אַנידערגעזעצט.

— איר זייט אַלזאָ איינפאַרשטאַנען צו פאָרן מיט לאָרד מאַלבאָראַ קיין שיקאַגאָ אַלס זיין פרוי און דאָרט צו לעבן אַלס לאָרד און ליידי מאַלבאָראַ? — האָט דער באַנקיר געפרעגט נאָנאָן.

— יאָ, — האָט נאָנאָן געענטפערט.

— און איר, מיין הער, זייט איינפאַרשטאַנען מיטצוגעמען די דאָזיקע דאַמע קיין שיקאַגאָ און זי פאַרשטעלן אַלס אייער פרוי? — האָט דער באַנקיר געפרעגט ווי־ליאַם דערבי.

— מיט'ן גרעסטן פאַרגעניגן! — האָט ווילליאַם דערבי געענטפערט.

— דאָן האָבן מיר נאָך אָפּצוריידן, ווען איך זאָלט אַוועקפאָרן. מאָרגן וועל איך איך אייך זאָגן אַן אָנזאָג, אויף וואָס פאַר א שיף איר זאָלט פאָרן. אייער באַנאַזש וועל איך שוין באַוואָרגן. איר וועט געפינען אויפן שיף קאַסטנס מיט קלייד־דער און אַלע איבעריקע נויטיקע זאַכן, ווי עס פּאַסט פאַר לאָרד און ליידי מאַלבאָראַ.

ער האָט נאָך דאַן גערעדט עטלאַכע מינוט נאָכן שטיל, אַז נאָר ווילליאַם דערבי און נאָנאָן האָבן אים געקאָנט הערן. דאַן האָט ער געזאָגט אין דער הויך:

— דערמיט איז דאָס געשעפט אָפּגעמאַכט און מיר קאָנען זיך צעגיין.

— איר קאָנט אייך גיין, הער דזשאַנסאָן, איך אָבער דאַרף דאָ נאָך בלייבן.

די דאָזיקע ווערטער האָט געזאָגט ווילי־אַם דערבי. דער באַנקיר האָט געוואָרפן אויף אים א פרעגנדיקן בליק, וועלכער האָט דייטלאַך געזאָגט: — וואָס נאָך האָסטו דאָ צו טאָן?

— איך מוז דאָך מיך אַביסל בעסער באַקאַנען מיט מיין ליבער פרוי.

— ווען מאַדעמואַזעל נאָנאָן וועט אייך דערלויבן צו בלייבן ביי איר אין הויז, דאַן מעגן איר בלייבן, — האָט דער באַנקיר געענטפערט מיט א שמייכל.

ווילליאַם דערבי האָט געוואָלט אַרומגעמען נאָנאָן. זי האָט אים אָפּגעשטויסן פון זיך און דאָס האָט געזאָגט שטרענג:

— איך בין געצוואונגען צו פאָרן מיט אייך און אין אַמעריקע צו לעבן מיט אייך אַלס זאָגן און פאָרן, אויב איר ווילט, אַלס אַ פרוי, אָבער ניט אַלס אַ מענטש, וואָס איר האָט אים אָפּגעשטויסן פון אייך.

— איך בין געצוואונגען צו פאָרן מיט אייך און אין אַמעריקע צו לעבן מיט אייך אַלס מאַן און פרוי, אין געגלאַנד וויל איך פון אייך ניט וויסן.

— דאָס הייסט שטאָלץ זיין! — האָט ווילליאַם דערבי אויסגערופן. — אַזאַ פרוי האָב איך ליב!

נאָנאָן האָט זיך אַוועקגעקערט פון אים.

— איך זע, אַז מיין ליבנסווירדיקע פרוי איז הייגט אויפגעשטאַנען אויף דער ליבן קער זייט, — האָט ווילליאַם געלאַכט, — נו, איך בין א שפּלאַכטער קאַוואַלירער און וויל אייך הייגט מער ניט באַאַמרואיקן, איך וועל אָבער קומען מאָרגן.

מיט די דאָזיקע ווערטער איז ער מיט'ן באַנקיר אַרויסגעגאַנגען פון צימער. נאָנאָן איז צוגעגאַנגען צום פענסטער און האָט געוואַרט ביז זיי זיינען אַוועקגעגאַנגען. דאַן איז זי אַנידערגעפאַלן אויפ'ן דיוואַן, האָט פאַרדעקט איר געזיכט מיט די הענט און האָט אָנגעהויבן צו וויינען.

(פארטזעצונג קומט)

אין וואָקער טעאַטער

"פינס", וואָס ווערט געשפּילט הייגטיקע וואָך אין וואָקער טעאַטער, האָט גע־וואונען נאָך א גרעסערע רעפּוטאַציע פאַר דער וואָקער רעפּערטואַר קאָמפּאַני אין דער הינזיכט פון קאָמעדיע און פּראַדאַק־שאָן.

דאָס איז איינע פון שפּאַסיקסטע קאָמע־דיעס וואָס איז וועגן געשפּילט געוואָרן. די סצענע וועגן די חזרים דערשיינען איז אי־נערהויפּ שפּאַסיק. שבת מאַטינע און אין אָוונט וועלן געשפּילט ווערן די לעצטע צוויי פאַרשטעלונגען פון דער דאָזיקער קאָמעדיע.

אַנאָנסמענט

מיר האָבן דאָס פאַרגעניגן צו אַנאָנסירן די

דערעפענונג

פון נאָך א

ווייניפּעג פּיאַנאָ קאָ.

לימיטעט

סטאָר אין

1000 מיין סטריט

פאַר דער באַקוועמלאַכקייט פון די איינוואוינער פון נאָרט ווייניפּעג

אונטער דער פעאיקער פאַרוואַלטונג פון

סי. מ. ראָבערטס

אין דער סטאָר געפינט זיך א קאָמפּליט סטאָק פון די פאָלגענדע ראַדיאָס:

וויקטאָר — פּפאַרטאָן — מאַרקאָני

דזשענעראַל עלעקטריק

דע פאָרעסט קראָסלי

די נייע סטאָר איז אויסגעשטאַטעט צו דעמאָנסטרירן די דאָזיקע אַלע סטאַנדאַרד ראַדיאָס.

קומט אַריין היינט

WINNIPEG PIANO CO LTD 333 PORTAGE AVE.

333 Portage Avenue

HEAD OFFICE

Phone 54 768 — North End Store

Phone 21 853 — Head Office

פּריוואַטער בראַנטש עקסטשענדזש פאַרבינדט אַלע דעפּאַרטמענטס

Fry's — א געשמאַקפולע הייסע קאַפע

אין א קאַלטן ווינטער טאָג

וואָלט איר ניט געפילט אַליין ווי צו טרינקען אייניע? אויפרייכטיק, איר קאָנט ניט מאַכן בעסער. עס דערלאַזט ניט צו קיין קעלט, בויט אויף די כוחות און, אויב געטרונ־קען פאַר'ן שלאָף, העלפט עס אייך צו שלאָפן רואיק. פאַר די קינדער, פּרובירט א קאַפּע פ ר י י ס 4 אויינער ווען זיי קומען אהיים הונגעריק און מיד פון סקול. אַדער א קאַפּע צו ברעקפעסט. דאָס איז א וואונדערבאַרער טאָניק אויסצומיידן קאַלדס און אַנדערע ווינטער קראַנקהייטן.

שרייבט פאַר א פרייען רעסיפּי בוך.

J. S. FRY & SONS (Canada) Ltd., Montreal 302

עלטערן זיינען צופרידן ווען דאָס קינד שלאָפט גוט

אַט איז א מיטל צו לאַשטשען ווייגענ־דיקע, אויפוועקנדע בייבים צו איינשלע־פערן שנעל און לייכט. עס איז דער מיטל וואָס דאָקטוירים אינדאָרסירן, און מיליאָ־נען מוטערס האָבן זיך איבערצייגט אַז עס איז זיכער און ניט שעדלאַך. עטלאַכע טראָפּנס פון ריינער גרינציינ, אָנגענעם באַ'טעמטע פלעטשערס קאַסטאָריאַ, שלעפערט איין דאָס סאַמע שרעקעריקע, אומרואיקע בייבי אַדער קינד אין עטלאַכע מינוט! און פאַר בויך־ווייטיק, פאַרשטאָ־פונג, פאַרקילונגען און א. וו., איז קיין מי־טעל ניט אַזוי גוט ווי קאַסטאָריאַ. די טשאַס. ה. פלעטשער אונטערשריפט איז דער צייכן פון ריכטיקער קאַסטאָריאַ. היט זיך פון נאָכגעמאַכטע און זייט באַשיצט.

איידער איר אַרדערט אייער מצה

ווענדעט זיך צו דער

אינדעפענדענט מצה קאָמפּ.

און איר וועט שפּאָרן געלט און העלפן א ווייניפּעגער אינדוסטריע

מ. נאַראָוועי,

פּרעזידענט און גענעראַל מענעדזשער

510 Selkirk Ave., Winnipeg, Man.

נאָך צען יאָר

(שלום פון זייט 2)

ערשטע 400 אַרבעטער משפּחות — אַנד ניט מיט די מיטלען פון קרן־היסוד, נאָר דורך א באַזונדערער צו דעם צוועק בלויז אַראַנזשירטער חברה — איז בלויז דער ערשטער קליינער שריט אויף דעם דאָזיקן וועג. און אין גלות, און ביי אונז אין פּוילן וואַרטן הונדערטער פאַמיליעס מיט קליי־נע קאַפּיטאַלן, וואָס ווילן באַאַרבעטן דעם באָדן פון אַרץ־ישראל, נאָכטאָן דעם ביי־שפּיל פון מנדיאל, פון בני־ברק, פון כפר חסידים. אָבער, איינע פעלט — מיטלען אין די הענט פון קרן־היסוד.

שפּעט הויבט זיך אָן הייר־יאָר די אַר־בעט לטובת דעם קרן־היסוד. אין א צייט פון א גוואַלדיקן קאַקאַמיסן קריזיס, וועל מעם סוף קוק מען נאָך ניט זען. און דאָך פאָדערן מיר אויף יערן, וואָס האָט נאָר די קלענסטע מעגלאַכקייט, אַז ער זאָל זיך באַשטייערן לטובת דעם קרן היסוד, לטובת דער אויפריכטונג פון אַרץ־ישראל. און מיר גלויבן פעסט, אַז אונזערע ווערטער וועלן אויסגעהערט ווערן. דער אַרט פאַר־שטייט וואָס ווייטער אַלץ מער, אַז דער בנין וואָקסט אין אַרץ־ישראל, אין דער בנין פון זיין נאָענטסטער צוקונפט. און טאַקע בעת א קאַטאַסטראָפע פאַר־שטייט ער עס פיל קלאָרער, זעט ער עס פיל בולט'ער. אין דער ערשטער תקופה פון לויטער נחמונות, פון גוטע קאָנזיקטורן האָט ער געשפּאַרט מיט אַנשטריינגונגען, מיט באַמיאונגען, פאַרלאַנדיק זיך אויף די קאָנזיקטורן. איצט זעט ער, איצט ווייס ער, אַז אַלץ היינט אַף קורס־כל און דער עיקר פון זיינע אַנשטריינגונגען פון זיין מי, פון זיין אָפּערוויליקייט. צי וועט ער מיט זיי ווייטער שפּאָרן, צי ווייטער זיי זשאַלעווען?

מיר גלויבן פעסט אַז נישט.

צו פאַרענטן
FOR RENT

צו פאַרענטן סוויטס פון 3 און 4 רומס: באַלפוריאַ אַפּאַרטמענטס, נאָרט פּאַנאָמאַ בלאָק, נאָבל בלאָק, אַלפּרעד עוועניו. הענדריו אַפּאַרטמענטס, קאָר. מאָונטען און פּאַוערס.
געלט צו לייען אויף 7 פּראָצענט.
אינשורענס פאַר אַלערליי צוועקן.

Sheps Agencies Ltd.

804 מיין סטריט
טעלעפאָנס 761 55 און 807 58

אין פעלעס טעאַטער

די צאַלרייכע פאַטראָניזירער פון פעלעס טעאַטער, וועלן היינט ווידער האָבן א גע־לעגנהייט צו זען זייער אַן אינטערעסאַנט בילד. דאָס איז "לוז ענקלס" מיט לאָרעטאַ יאַנג און דאָן. פערבינקס, דזשוניאַר, אין הויפּט ראָלן. דאָס בילד איז אָנגעפילט מיט גליק, ליבע, ראָמאַנס, אַקטיוויטעט און קאָמעדיע.

עס ווערט אויך געוויזן אַן אַמוזי־רענדיקע, דורכאויס־ריידנדיקע קאָמעדיע, נייעס און קורצע, אינטערעסאַנטע, אויס־געקליבענע, אַמוזירנדיקע בילדער.

NEW PALACE THEATRE

היינט

לאָרעטאַ יאַנג, דאָגלאַס פערבינקס אין

"לוז ענקלס"

אויך

קאָמעדיע, נייעס, פעלעקטער שאָרטס

WALKER

CANADA'S FINEST THEATRE

טעלעפאָן 28 683

היינט ביינאַכט און די נאָנצע נאָך מאַטינעס מיטוואָך און שבת

— **"פינס"**

דער גרויסער קאָמעדיע דערפאָלג אָוונטן, 25, 50 און 75 סענט מאַטינעס, 25 און 50 סענט

היינט אָוונט

א גלענצנדע לעקציע
שמייכלען און גליק
דזשאַן יו לעלי
פּלעידאָוו טעאַטער

פּערזענלאַכעס
PERSONAL

PROF. SCOTT 88 106
290 פּאַרטעדזש עוו. איבער לייסאָוס טעאַטער
נייסטע בעסטע פּאַסט פּראָס און וואַלץ סטעפּס
פלאַטן און סטריקטלי פּריוואַטע לעסאָנס.
פולער קורס פון לעסאָנס $5.00.

R.B. ORMISTON
פּלאָריסט

צוויי סטאָרס צו אייער באַדינונג
96 Osborne St., Phone 42 386
340 Portage Ave., Phone 24 791
בלומען טעלעגראַפירט איבעראַל

לייף אינשורענס
בעסער צו האָבן א פּאָליסי אין ניט דאָרט־עס, איידער דאָרטן דאָס און ניט האָבן.
P. A. TEMPLETON
807 Electric Railway Chambers
Phone 89 688

טייפּרייטערס
באַנקראָט סייל, רעמינגטאָן, אַנדערוואוד, וואַדסטאָק און א. וו.
T. A. WEIR
Ph 28 800 247 Notre Dame Ph. 24 783

LIGHTFOOT'S TALLY HO'S
פאַר שליטן פּאַרטיס
Phone 86 067 Evenings 23 258

סמיט סיינס
שאָו קאַרדס און אויסשטעלונג אַרבעט
SMITH SIGN CO.
Phone 24 978 324 Smith St.

פרייע קופּאָנען
א באַגרעניצטע צאָל, אין ציוניסטישער הויפּט קוואַרטיר, באַרעכטיקן אייך צו רעדוצירטע רייסאָס אין געוויסע טעאַטערס און צו קאָנצערטן. קומט פרי.
WORKERS & STUDENTS AMUSEMENT BUREAU
וויקטאָריאַ ווילליאַמס, מענעדזשער

היים און אַפּיס פּוריטשער פאַרלאַנגט
פאַר מזומן געלט.
KILSHAW'S
Auctioneers
Canada Bldg. Phone 29 040

מיר צאָלן העכסטע פּרייזן
פאַר אַלטן באַלד, פאַלשע צייַן א.א.וו.
מיר פאַרקויפן
דזשעוועלרי, זייגערס, דייַמאָנד רינגס
צו נידעריקסטע פּרייזן.
703 MAIN ST. — PHONE 89 938

A. MUIR
אַוטאָריזירטער
דוקא פינישינג סטיישאָן
פענדערס און באַדיי ריפּעירס
376 FURBY ST.
PH. 33 255

אינשורענס
די עלטסטע און ראַיאַלסטע לעבנס, פייער און אַוטאָמאָביל פאַסאַנעס.
ריל עסטייט
שנעלע, אַרנטלאַכע באַהאַנדלונג פאַר קויפער און פאַרקויפער. מאַרגעדזשעס און לאָאַנס אונטער ספּעציאַליטעט.
שיפּס קאַרטן און געלט שיקונג
דורך "באַלטיק אַמעריקאַ ליין".
געשעפט געלעגנהייטן
דער גרעסטער אויסוואַל פון גוטע גע־שעפטן אין שטאָט און אין קאַנטרי.
עס וועט זיך אייך באַצאָלן זעען
ח. פּערלמאַן און ג. זעלטשען
MUTUAL AGENCIES
874 Main St. Phone 51 000

געשעפט געלעגנהייטן
Business Opportunities

אַפּאַרטמענט בלאָק, 7 סוויטס, יערלאַ־כער רענט $3.060, האַלב אומזיסט פאַר $18.000.

פּיקטשור שאָו, שטעטל פון 500, מיט 240 פּלעצער. גוטער אָרגמיקער דיסטריקט אינגאַנצן אויסגעשטאַטעט. פּריין $4.200. לייכטע טערמינען.

לאָזט אונז וויסן וואָס איר ווילט האָבן.
SCOTT REALTY CO. Ltd.
11 C.P.R. Office Bldg. Phone 89 644

איך וואָלט פאַרבינדן מיין עקוויטי פון מיין שטוב פון $2.500 אויף א סטאָר מיט אַביסל קעש. ווער עס וויל מאַכן אַזאַ בייט קאָן זיך ווענדן צו ר. א. וו. באַקס 3889.

אַרבעטער פאַרלאַנגט
HELP WANTED

פאַרלאַנגט א אידישע פרוי וועלכע זאָל אַרויסהעלפן א קראַנקע פרוי, מיט הויז־אַרבעט, בלויז בייטאָג. ווענדן צו מאַראַנץ 659 אַלפּרעד עוועניו.

לייענט און פאַרשפּרייט די איינציקע אידישע טעגלאַכע ציטונג אין מערב קאַנאַדע — "דאָס אידישע וואָרט"

וועגן דער אויפפירונג "מירעלע אפרת" אין עדמאָנטאָן

(פאַרטזעצונג פון זייט 3)

גראַר, שטריכן פון קונסט און טאַלאַנט.

שיין און מיט פאַרשטענדעניש האָבן אויך דורכגעפירט זייערע ראָלן: 'יאָסעלע' געשפּילט פון מר. ר. בראַנשטיין, און די טייערע שנור, "שיינדעלע", געשפּילט פון מרס. ש. בראַנשטיין. גאָר פיין האָט זיך אויסגעצייכנט מרס. חנקע בראַנשטיין, אין דער ראָל פון דער דינסט, "מאַכליע" און אויך דער נעטרייער פּריקאַזשטשיק שלמון האָט געוועקט סימפּאַטיע ביים פּובליקום. דער מיוחס רב נחום'צע, מירע־לע אפרת'ס מחותן, געשפּילט פון מר. מענדל בראַנשטיין, מיט זיין שלאַק, א ווייב אַן אַרורה, געשפּילט זייער גוט פון מרס. ר. רודאָלף. זיי האָבן אַלע מאָל אויסגעגרופן ביים עולם א געזונטן און גוטמוטיקן געלעכטער. ניט שלעכט האָבן אויך געשפּילט מעקס ציפערשטיין די ראָל פון "ראַניע", מירעלעס גוגגסטער זון, און מיט קינדישן חן און נאַיוויטעט האָט מיס ד. העפלמאַן געשפּילט די ראָל פון "שלמה'לע" דער ברמצוה בחור.

הכלל, מיט דער דאָזיקער אויפפירונג פון "מירעלע אפרת" האָט דער עדמאָנטאָער דראַמאַטישער קרייז באַוויזן צוויי וויכטי־קע זאַכן: ערשטנס, אַז דער אַלטער מייס־טער יעקב גאַרדין וועט נאָך לאַנג לאַנג אָפּעלירן צום גייסט און צום האַרץ פון דער אידישער פאָלקס נשמה, טראָצדעם וואָס מאַנכע נייע קריטיקער וואַנן שוין אים צו באַהאַלטן אין אַרכיוו פון אַלטקייט. יעקב גאַרדין איז א קינסטלער וואָס בלייבט אימער נײַ, — און צווייטנס האָט דער דראַמאַטישער קרייז באַוויזן, אַז דאָס איר־דישע וואָרט לעבט נאָך און וועט נאָך לאַנג לעבן אין אַלע שיכטן און אין אַלע געזונטע אינסטינקטן פון אונזערע פאָלקס מאַסן.

מר. הילער האָט רעזשיסירט און סוף־ליירט די פאַרשטעלונג.

א. ש. ש.

ש. וו. עדמאָנטאָן, — די אויבן געדרוק־טע רעצענזיע האָבן מיר דערהאַלטן פריער פון אייערער, און אַזוי ווי עס איז ניט פּאַסנד צו דרוקן צוויי רעצענזיעס איבער איין פאַרשטעלונג, האָבן מיר אייערע ניט געדרוקט. מיר גלויבן, אַז איר וועט אונז דערפאַר אַנטשולדיקן. רעד.

רעזט פרייטאָג

אונזערע ציגרקולאַרן אין וועלכע מיר באַשרייבן דעם גרויסן

2 אין 1
בענקראָפט סייל

מאַראַנץ ברידער, סעלקירק עוועניו, קאָרנער פּאָוערס

Semet-Solvay COKE

DOMESTIC

מער היץ — ווייניקער אַש

שפּאָרט אויף אייער קאָוק באַהייצונג

אויב אייער דילער האָט ניט קיין סעמעט סאָלוועי דאָמעסטיק קאָוק

טעלעפאָנירט 42 411

JAMES MURPHY COAL CO. LTD.

פאַר $200 . . .
קאָנט איר דאָס פאַרגלייכן?

פאַר $200 אינוועסטירט יערלאַך, קאָן א יונגערמאַן קאַפּיטאַליזירן זיין יונגטלאַכע קראַפט און צוגריין זיך ווערקזאַם פאַר די ציפאַלן פונ'ם לעבן דורך דער סאָן לייף אינשורענס קאָמפּאַני אָף קאַנאַדע

3 גרויסע בענעפיטס

1. איצט — $10,000 באַלדיקע באַשיצונג

און

2. אין עטלאַכע יאָר אַרום — $10,000 אין אָפּגעצאָלטער אינשורענס, וואָס ברייגט אַריין דיווי־דענטן.

אָדער

3. אין די מיטעלע יאָרן — $10,000 אין קעש

ער קאָן פאַרוואַרן די אָפּהייגיקע פון אים מיט באַלדיקער באַשיצונג פון $10.000. פאַר־נרעמערס יערלאַך נאָכדעם דורך אָנגענאָמלטע דיווידענטן. דער דאָזיקער $10.000 עסטייט ווערט געשאַפן מאָמענטאַל מיט דעם ערשטן פּיימענט. דער פאַרויכערטער קריגט דערביי מאַקסימום באַשיצונג פאַר זיין פאַמיליע פאַר א מיניימום קאָסט אין א צייט ווען באַשיצונג איז די גרעסטע פאָדערונג.

אין עטלאַכע יאָר אַרום קאָן ער אויפהערן צאָלן, נעמט אָן אָפּגעצאָלטע פּאָליסי פאַר $10.000. און קריגט נאָכדעם רעגולאַר די־ווידענטן ביז זיין טויט ווען די גאַנצע קאַפּי־טאַל סומע פון $10.000 איז נאָך אַלץ צאָל־באַר צו זיינע אָפּהייגיקע.

אַרום די מיטעלע יאָרן (אויב ער האָט ניט אויסגעקליבן דעם לעצטן־דערמאָנטן פּלאַן) וועט זיין פּאָליסי ווערן צייטיק אַלס אַן ענ־דאָומענט פאַר $10.000. צוריקקערנדיק צו אים א סומע א סך מער פון דעם מאַטאַל איינגעצאָלטע פּרעמיעס. דיזער אינוועסט־מענט סעטלמענט קומט אין א צייט ווען פערזענלאַכע און פאַמיליע אַנהאַלטונג איז געוואָרן וויכטיקער איידער באַשיצונג.

די אויבערשטע פּאָליסי, ווי אַלע סאָן לייף פּאָליסיס, קאָן, ווען צייטיק, אויס־געצאָלט ווערן מאָנאַטלאַך פאַר א פּרייאַר פון יאָרן, אַנשטאָט אויף איין מאָל.

SUN LIFE ASSURANCE COMPANY OF CANADA
HEAD OFFICE MONTREAL

פאַר ווייטערע איינצעלהייטן, פילט אויס און מעלט דעם דאָזיקן קופּאָן: —

SUN LIFE ASSURANCE COMPANY OF CANADA,
Montreal, Canada.
I am interested in your $200 yearly assurance plan. Without obligation on my part, please send me particulars as outlined in your advertisement in .....
(Name of paper)
Name (Mr., Mrs. or Miss).....
Address (Street).....City.....